Vår saksbehandler: Jo Ulrik Lien
Direkte tlf: 23 30 27 20
E-post: jli@udir.no

Vår dato: 23.11.18
Vår referanse: 2018/12972

Deres dato:
Deres referanse:

Naturbruk

Referat fra rådsmøte 24. oktober 2018 / FRNA

Tid: Onsdag 24. oktober 2018 kl. 10.00 – 16.00
Sted: Utdanningsdirektoratet, Schweigaardsgate 15 b, Oslo. Møterom 3, 1. etasje.

Part	Tilstede	Meldt forfall
Arbeidsgiver	Bjørn Lauritzen, MEF Espen Lynghaug, NHO Mat og drikke	Øyvind Haram, Sjømat Norge (vara også forfall) Inger Johanne Sveen, Spekter
Arbeidstaker	Arvid Eikeland, Fellesforbundet	Audun Stautland, Norges Fiskarlag (vara også forfall) Astrid Mikalsen, Norsk Sjømannsforbund
Pedagogisk personell	Terje Bolstad, Utdanningsforbundet Bjørn Jensen, Skolenes landsforbund	Henning Bratthammer, Utdanningsforbundet (vara også forfall)
Annen organisasjon	Berit Anne Oskal Kemi, Norske Reindriftsamers Landsforbund	Inger Anita Smuk, Norske Reindriftsamers Landsforbund
KS	Bodil Onsaker Berg (ikke tilstede på sak 4.5.18, 4.8.18, 4.9.18) Arne Jostein Vestnor	
Elevrepresentant		Emelie Kjærnli Kristiansen, Elevorganisasjonen
Sekretariat/Udir	Jo Ulrik Lien	

Dagsorden for møte 4– 2018

4.1.18 Godkjenning av innkalling og dagsorden
4.2.18 AU orienterer
4.3.18 Konstituering av nye faglige råd
4.4.18 Gjennomgang av rådets mandat og retningslinjer
4.5.18 Navn på nytt Vg2 etter innplassering av dyrefaget
4.6.18 Oppfølging av forsøket med 2+2-modell i landbruk og gartnernæring
4.7.18 Svar på søknad om 477 timers programfag på Vg2 fiske og fangst
4.8.18 Rådsmøter i 2019
4.9.18 Fylkesbesøk i 2019
4.10.18 Eventuelt

DAGSORDEN

4.1.18 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden godkjent. Rådet er vedtaksdyktig. Det er ikke formelle retningslinjer på antallet rådsmedlemmer som må være tilstede.

4.2.18 AU orienterer:

- **NOKUT-konferanse 17. oktober**

NOKUT er et nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, og drifter en godkjenningsordning av utenlandsk kompetanse. Det norske nivået er plassert på nivå fire i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Vi snakker om en sidestilling. En utenlandsk fagutdanning vil aldri bli lik den norske. Mange av de utenlandske fagutdanningene har en annen innretning, og det er vanskelig å sammenligne fag for fag. Dette gjelder særlig innenfor bygg- og anleggsteknikk. Noen lærefag har ofte en større bredde i utlandet enn i Norge. For eksempel vil en tømrer kanskje også inneha snekkerkompetanse. Det kan også være fagbrev som ble godkjent tidligere som ikke vil bli godkjent nå siden arbeidsmarkedet har endret seg.

Godkjenningsordningen har blitt utvidet med lærefag innenfor restaurant- og matfag og bilfag. Det er mange positive tilbakemeldinger. Fagarbeidere som får sin utenlandske kvalifikasjon godkjent vil ofte få bedre lønns- og arbeidsvilkår.

Det blir oppnevnt sakkyndige personer innenfor hvert fag. FRNA har ingen lærefag i godkjenningsordningen, og det er heller ikke noen stor tilstrømming av utenlandsk arbeidskraft med fagbrev. Det er snarere et problem med tilstrømming av ufaglærte.

Utvelgelsen av lærefag til godkjenningsordningen er knyttet til stor innvandring av fagfolk fra Polen, Estland og Latvia. Partene spiller inn behovet. Faglig råd for teknikk og industriell produksjon har spilt inn hvilke lærefag de ville ha inn på lista. Dette er vel en godkjenningsordning som ikke kan gjelde alle land og alle fag til enhver tid.

NOKUT-konferansen med faglige råd avholdes en gang i året. Deltakerne på konferansen mente at nyhetsbrevet var nyttig, og oppfordret NOKUT til å sende ut informasjon to ganger i året.

Rådet mener det er for lite fokus på håndtering av fisk på land. I videreforedlingsnæringen er det lav organisasjonsgrad og det er svært få som snakker norsk. Det hadde vært fint om Sett sjøbein hadde fokus på hele verdikjeden og starter et nytt prosjekt knyttet til videreforedlingsindustrien. Dette gjelder også Fiskeri- og havbruksnæringens forskingsfond

- **Møte med Nærings- og fiskeridepartementet 29. oktober**

Den 29. oktober vil Arbeidsutvalget, Øyvind Haram og fagansvarlig ha et møte med Nærings- og fiskeridepartementet.

Tema på dagsorden:

- Blå næring i grunnskolen
- Det blå skiftet/det grønne skiftet: Bærekraft, matvaresikkerhet og miljø.
- Rekruttering: Virkemidler for å få ungdom interessert i havbruk og fiske
- Havbrukstekniker

- **Oppstart med læreplangrupper i Vg1**

Den 15. og 16. oktober var det oppstartsamling for læreplangruppene i Vg1. Espen Lynghaug var med på dag 1 og informerte læreplangruppen om rådets forventninger til læreplanarbeidet. Faglige råd har utarbeidet sentralt innhold i lærefagene/yrkeskompetansefagene, der sluttkompetanse, samfunnsperspektiv og progresjon er beskrevet. Sentralt innhold er førende for læreplangruppene. Espen orienterte også om betydningen av åpne mål. Dette er nødvendig for at læreplanen kan ta opp i seg endringer og ikke bli utdatert.

Medlemmer i læreplangruppene Vg1 er publisert på Utdanningsdirektoratet sine nettsider: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/forsok-og-pagaende-arbeid/ny-tilbudsstruktur-og-nye-lareplaner-pa-yrkesfag/vil-du-delta-i-lareplanarbeidet-pa-yrkesfag/

Rådet bemerker at flere fag ikke er representert i læreplangruppen i naturbruk. I det videre arbeidet er det viktig at læreplangruppen ikke nedprioriterer fagene som ikke er representert.

- **Kapittel om yrkesfagene i retningslinjer for læreplanarbeidet**

Espen orienterte om kapittel om yrkesfagene i retningslinjene for læreplanarbeidet. Det er noen sentrale forskjeller mellom yrkesfag og fellesfag. Dette gjelder både verb, dybdelæring og sammenhenger mellom fag. Faglige råd sitt utkast ble forbigått, og Espen skal derfor skrive et notat til leder og nestleder i SRY.

- **Flytskjema**

I Arbeidsutvalget benyttes et flytskjema over saker som er under behandling og saker som er avsluttet.

4.3.18 Konstituering av nye faglige råd

Rådsmedlemmer og varamedlemmer er blitt oppnevnt. Funksjonsperioden vil være fra 1. oktober 2018 til 31. august 2021.

Vedtak:
Arbeidsutvalget videreføres og Bodil Onsaker Berg overtar som 2. nestleder etter Trine Merethe Paulsen.

4.4.18 Gjennomgang av rådets mandat og retningslinjer

Fagansvarlig informerte om rådets mandat og retningslinjer.

De faglige rådene skal identifisere behov i arbeidslivet for kvalifiserte fagarbeidere, og foreslå løsninger som kan bidra til å heve kvaliteten på opplæringen og inntaket av lærlinger.

De faglige rådene har et særskilt ansvar for å fremme forslag til endringer i læreplaner og tilbudsstruktur på Vg1, Vg2, og Vg3.

Både læreplaner og tilbudsstruktur har forskriftstatus. Ved endringer er det derfor krav om at forslagene er godt utredet, og at aktuelle instanser har fått mulighet til å uttale seg i form av en høring, jf. forvaltningsloven § 37 og utredningsinstruksen.

Utdanningsdirektoratet har delegert myndighet til å fastsette læreplanene i programfagene i yrkesfaglige utdanningsprogram. For læreplanene i fellesfagene og for endringer i tilbudsstruktur, er Utdanningsdirektoratet saksforberedende organ, mens endringene fastsettes av Kunnskapsdepartementet.

Myndighetene skal legge særlig stor vekt på de faglige råds forslag til endringer i tilbudsstrukturen på Vg3, og Faglig råd skal ha avgjørende innflytelse på det faglige innholdet i læreplaner på Vg3.

Én gang i løpet av oppnevningsperioden skal de faglige rådene levere en utviklingsredegjørelse. Det er en rapport som redegjør for den faglige utviklingen og om endringer i bransjene som får betydning for utdanningstilbudet.

Rådsmedlemmene skal jobbe aktivt for å innhente kunnskap fra bransjen om endrede kompetansebehov. Sekretariatet skal være faglig oppdatert, sikre informasjonsflyt og medvirke til at utdanningsmyndighetene mottar velbegrunnede og dokumenterte endringsforslag og anbefalinger fra de faglige rådene.

> *I hvilken grad er det innenfor rådets mandat å behandle saker knyttet til f.eks. landslinjer i skogfaget?*

Fagansvarlig viser til at mandatet er bredt formulert, og landslinjer i skogfaget kan falle inn under mandatet til faglig råd:

> *«De faglige rådene skal identifisere behov i arbeidslivet for kvalifiserte fagarbeidere, og foreslå løsninger som kan bidra til å heve kvaliteten på opplæringen og inntaket av lærlinger»*

Rådet diskuterer utviklingsredegjørelsen i lys av det pågående arbeidet med nye læreplaner. Dette blir en sak fremover i perioden.

4.5.18 Navn på nytt Vg2 etter innplassering av dyrefaget

FRNA vedtok i rådsmøte 11.september at dyrefaget innplasseres på Vg2 heste- og hovslagerfag. Leder i faglig råd innledet saken. Produksjonsfagene har ikke vært godt nok behandlet innenfor dagens tilbudsstruktur og læreplaner. Disse fagene har kommet på sidelinjen og interessen for fagene har dalt. Så har fylkeskommunene opprettet en rekke nye tilbud for å tiltrekke seg elever. Faglig råd har besluttet at dyrefaget passer best under heste- og hovslagerfaget.

Rådet har blitt oppfordret til å tenke over navn på nytt Vg2, og et forslag som kommer frem er Hest og smådyr.

Faglig råd ønsker at hestemiljøet, hovslagerne og miljøet knyttet til dyrefaget får anledning til komme med forslag til navn. Det er ønskelig at finne et navn som beskriver faget, men samtidig er litt fengende.

Vedtak: AU og fagansvarlig sender ut en forespørsel til berørte parter om å komme med forslag til navn på nytt Vg2. Svarfrist settes til 27. november. Faglig råd sitt vedtak om innplassering legges ved forespørselen, samt en oppfordring til at elevene får komme med forslag.

4.6.18 Oppfølging av forsøket med 2+2-modell i landbruk og gartnernæring

FRNA gjennomgår status med referansegruppen for forsøket.

Prøvefylkene har søkt om forlengelse av forsøket. De er redd for at effekten av forsøket vil bli borte. Fylkeskommunene kan ikke lenger ta inn lærlinger i fagene, siden forsøket utløper i 2020. Faglig råd for naturbruk har tidligere gitt støtte til forlengelse av forsøket, og fatter med dette et vedtak om at rådet også støtter de nye søknadene.

Vedtak: Faglig råd for naturbruk støtter fylkeskommunene i sine søknader om forlengelse av forsøksordningen med 2+2-modell i landbruk og gartnernæring.

Gartnerforbundet har sendt en henvendelse til Faglig råd for naturbruk der de informerer om at det arbeides med en søknad om 2+2-modell i Vg3 gartnernæring. Gartnere er klare på at en 2+2-modell er bedre enn yrkeskompetanseløp. Utdanningen har nå nesten ingen søkere. Så lenge næringen vil ha lærlingeordning og partene i arbeidslivet er enige burde en 2+2-modell bli innført rimelig raskt. En strukturendring vil kun gjelde for Vg3 gartnernæring.

Vedtak: Faglig råd for naturbruk støtter Gartnerforbundet sin søknad om å opprette 2+2-modell i Vg3 gartnernæring.

I dialogkonferansen 10. september hadde Mære kritiske innvendinger til delrapporten fra forsøket. Forskerne hadde ikke i tilstrekkelig grad vurdert dagens skoleløp opp mot en 2+2-modell, og forsøket hadde for smalt grunnlag. Arbeidsutvalget har fulgt opp denne kritikken med Utdanningsdirektoratet.

FRNA er enige om at referansegruppen for forsøket videreføres.

4.7.18 Svar på søknad om 477 timers programfag i Vg2 fiske og fangst

Brev fra Utdanningsdirektoratet:

«Vi viser til søknad fra Faglig råd for naturbruk om godkjenning av ett programfag på Vg2 fiske og fangst. En innføring av 477 timers programfag vil skape presedens for arbeidet med nye læreplaner for yrkesfag. Av den grunn har vi behov for å bruke noe mer tid på å utrede saken.

Arbeidet med Vg2 og Vg3 fiske og fangst etter ny tilbudsstruktur på yrkesfagene vil starte i mars 2019. Vi ber derfor faglig råd vurdere om vi skal vente med å sende læreplanutkastet på høring til etter revideringen av læreplaner på Vg2 og Vg3 er ferdig. Vi tar sikte på at de sendes på høring desember 2019.

Dersom dere ønsker at vi sender læreplanutkastet på høring i 2018, bruker vi versjonen med 2 felles programfag. Læreplanen vil da kunne tas i bruk fra høsten 2019, og gjelde fram til våren 2020.»

Vedtak: Faglig råd for naturbruk ønsker å vente med å sende lærplanutkastet på høring til etter revideringen av læreplaner på Vg2 og Vg3 er ferdig.

4.8.18 Rådsmøter i 2019

Sekretariatet har satt opp forslag til møtedatoer for alle de faglige rådene. Utdanningsdirektoratet ønsker at rådet tar stilling til følgende møteplan for FRNA for 2019:

		FRNA
onsdag	13.feb	x
torsdag	14.feb	
møterom		møterom 1

onsdag	24.apr	x
torsdag	25.apr	
møterom		møterom 3

onsdag	11.sep	x
torsdag	12.sep	
møterom		møterom 3

onsdag	27.nov	x
torsdag	28.nov	
møterom		møterom 3

FRNA så ikke behov for å bytte møtedatoer.

4.9.18 Fylkesbesøk 2019

FRNA diskuterte hvor det kan være aktuelt å dra på fylkesbesøk i 2019. Gjennom fylkesbesøkene forsøker rådet å dekke de fleste fagene. Representanter fra faglig råd legger til rette for besøket.

Det er lenge siden rådet var i Nord-Norge og Finnmark. Sametinget har stor innflytelse og Arbeidsutvalget har følt at rådets tilknytning til den delen av forvaltningen har ikke vært god nok. Reindriftsnæringen står foran er rekke utfordringer, og det har nettopp blitt utarbeidet nye læreplaner i reindriftsfaget. Sametinget er gitt ansvar for reindriftsfaget.

I Finnmark er det imidlertid store reiseavstander, og det er ikke slik at rådet kan bruke dag 1 og 3 til reising. Fylkeskommunene har heller ikke ansvaret for reindrift. Det er landslinjer.

I Troms går det an å få dekket mange av lærefagene i naturbruk. Det er blå næringer, reindrift og skogbruk. En mulighet kunne være å invitere Sametinget til Troms. Når det gjelder skogbruk så er imidlertid ikke Troms tyngdepunktet i Norge.

Rogaland og Oppland blir også trukket frem som alternativer.

Vedtak: Arbeidsutvalget tar diskusjonen til orientering, og kommer med forslag i neste rådsmøte.

4.10.18 Eventuelt

- Fra neste rådsmøte vil utvalgte rådsmedlemmer få 10 minutter til å presentere sitt fag.
- Det skal utarbeides nye lærebøker for Vg1 naturbruk. Fagbokforlaget har også søkt om midler til å endre læreboken i akvakultur. Med tanke på læreplanarbeidet som er i gang kan dette virke litt tidlig. Det blir viktig å holde kontakten med koordinator for læreplanarbeidet - Trine Merethe Paulsen. Med digitalisering er det lettere å legge til rette for endringer, men mange elever og lærere foretrekker å ha en bok.

- Det ligger nå ute førsteutkast til læreplaner i grunnskolen. Det mulig å komme med innspill frem til 14. november.
- Fagansvarlig skal sjekke muligheten for å opprette et felles arbeidsrom for rådet.